

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра **Фінансового менеджменту та фондового ринку**
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
“ ” _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування Фінансовий та
страховий менеджмент
(назва програми)

на тему: «Управління фінансовими ресурсами комунальних
підприємств»
(назва теми)

Виконавець:

студентка факультету **ФБС**
Догадаєва Інна Олександрівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач
(науковий ступінь, вчене звання)
Добриніна Людмила В'ячеславівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	7
1.1. Сутність, види та класифікація фінансових ресурсів.....	7
1.2. Види комунальних підприємств в Україні	15
1.3. Порядок формування та використання фінансових ресурсів комунальних підприємств.....	22
РОЗДІЛ ІІ. ПРАКТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	29
2.1. Тенденції діяльності комунальних підприємств в Україні	29
2.2. Характеристика діяльності комунального підприємства (на прикладі КП «Сількомунгосп»).....	34
2.3. Діагностика ефективності використання ресурсів КП «Сількомунгосп»	38
РОЗДІЛ ІІІ. НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ФОРМУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	45
3.1. Зарубіжний досвід формування та управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств.....	45
3.2. Перспективи удосконалення управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств.....	52
ВИСНОВКИ	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65
ДОДАТКИ.....	72

ВСТУП

Актуальність теми дослідження.

Ефективне управління фінансовими ресурсами є запорукою успішного функціонування будь-якого підприємства, в тому числі й комунальних. В умовах обмеженості фінансових ресурсів та посилення конкуренції, комунальні підприємства потребують удосконалення системи управління власними фінансами для забезпечення стабільного фінансового стану, підвищення ефективності діяльності та конкурентоспроможності.

Проблематику управління фінансовими ресурсами підприємств досліджували такі вітчизняні та зарубіжні вчені:

1. Андрєєва Т.Є. у своїй монографії "Фінансове забезпечення розвитку комунальних підприємств"[5] досліджувала внутрішні джерела фінансування комунальних підприємств. Зокрема проаналізовано такі аспекти: самофінансування діяльності комунальних підприємств за рахунок прибутку та амортизаційних відрахувань; оптимізація оборотних активів для вивільнення оборотного капіталу; можливості залучення довгострокових кредитів. Проте питання формування раціональної структури капіталу за рахунок внутрішніх та зовнішніх джерел фінансування залишилися поза увагою.

2. Іваницька О.М у своїй статті "Стратегічне і оперативне фінансове планування на комунальних підприємствах"[34] розглянула процес фінансового планування діяльності комунальних підприємств. Проте поза увагою залишилися сучасні методи фінансового планування, зокрема - складання бюджетів, які дозволяють підвищити обґрунтованість та ефективність фінансових планів.

3. Буряк П. Ю., Римар М. В., Бець М. Т. та ін.[25] у навчальному посібнику «Фінансовий менеджмент на підприємствах житлово-комунального господарства» висвітлюють теоретичні засади та прикладні аспекти фінансового менеджменту на комунальних підприємствах. Проте недостатньо уваги

приділено саме практичним рекомендаціям щодо удосконалення управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств.

Отже, незважаючи на значну кількість наукових публікацій, присвячених фінансовому менеджменту в комунальному секторі, недостатньо дослідженими залишаються питання розробки практичних рекомендацій щодо удосконалення управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств. Це зумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Мета і завдання дослідження.

Метою дослідження є розробка теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо вдосконалення управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств.

Для досягнення поставленої мети передбачається виконати такі завдання:

- Дослідити сутність та види фінансових ресурсів.
- Описати види комунальних підприємств в Україні.
- Визначити порядок формування та використання фінансових ресурсів комунальних підприємств.
- Дослідити сучасні тенденції діяльності комунальних підприємств в Україні.
- Надати характеристику діяльності комунальних підприємств на прикладі КП «Сількомунгосп».
- Здійснити діагностування ефективності використання фінансових ресурсів КП «Сількомунгосп».
- Узагальнити зарубіжний досвід управління фінансовими ресурсами на комунальних підприємствах.
- Запропонувати рекомендації щодо удосконалення управління фінансовими ресурсами вітчизняних комунальних підприємств.

Об'єкт та предмет дослідження.

Об'єкт дослідження - процес управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств.

Предмет дослідження - теоретичні, методичні та практичні аспекти управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств.

Методи дослідження.

- методи аналізу та синтезу застосовувалися під час узагальнення теоретичних засад управління фінансовими ресурсами підприємств та дослідження особливостей формування фінансових ресурсів комунальних підприємств;
- методи порівняння й узагальнення використовувалися при аналізі вітчизняного та зарубіжного досвіду управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств;
- економіко-статистичні методи застосовувалися під час аналізу фінансово-господарської діяльності КП «Сількомунгосп»;
- методи прогнозування й моделювання використані при розробці рекомендацій щодо удосконалення управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств.

Обрані методи дослідження дозволяють комплексно проаналізувати теоретичні і практичні аспекти проблеми, що вивчається, та розробити обґрунтовані рекомендації для її вирішення.

Інформаційною базою дослідження є:

- законодавчі та нормативно-правові акти України з питань регулювання фінансово-господарської діяльності підприємств;
- дані Державної служби статистики України про показники діяльності комунальних підприємств;
- наукові публікації, підручники та навчальні посібники вітчизняних та зарубіжних вчених з проблем управління фінансовими ресурсами;
- матеріали фахових періодичних видань;

- фінансова та статистична звітність КП «Сількомунгосп» за 2019-2022 рр.

Публікації та апробація результатів дослідження.

За результатами виконання кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня магістра опубліковано 1 тези: Догадаєва І. О. Управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств. *Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами*: VII Всеукр. науково-практ. інтернет-конф. студентів, аспірантів та молодих вчен., м. М. Київ, 15 листоп. 2023 р. м. Київ, 2023. С. 90–93.

Структура та обсяг роботи.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг кваліфікаційної роботи - 79 сторінок, 8 з яких - додатки. Основний зміст викладено на 64 сторінках, із них розміщено 15 таблиць, 3 рисунків. Список використаних джерел складається із 68 найменувань.

ВИСНОВКИ

В даній роботі ми проаналізували теоретичні та практичні основи управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств та визначили напрями оптимізації формування та управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств.

Отже, можна зробити такі висновки:

1. Досліджено, що фінансові ресурси відіграють ключову роль у функціонуванні та розвитку будь-якого суб'єкта економічної діяльності - від окремої особи до підприємства і держави. Вони забезпечують можливості для економічного зростання, соціального розвитку, інновацій та підвищення конкурентоспроможності. Існує багато підходів до визначення поняття "фінансові ресурси", але в цілому це – грошові кошти та інші активи, що знаходяться у розпорядженні суб'єкта господарювання і використовуються ним для реалізації фінансово-господарської діяльності. Ключовими видами фінансових ресурсів є грошові кошти, цінні папери, матеріальні активи, інвестиції, кредитні ресурси. Вони можуть класифікуватися за різними ознаками.
2. Описано, як комунальні підприємства відіграють ключову роль в забезпеченні життєвих потреб населення та створенні комфортних умов проживання, надаючи такі послуги як водопостачання, теплопостачання, водовідведення тощо. Їхня діяльність безпосередньо впливає на якість життя людей та рівень соціально-економічного розвитку територій. Комунальні підприємства створюють робочі місця, сприяють залученню інвестицій, розвитку інфраструктури та підприємництва на місцевому рівні. Ефективна діяльність комунальних підприємств дозволяє раціонально використовувати ресурси, підтримувати цінову стабільність та економічну безпеку територій.
3. Визначено, що фінансові ресурси є основою діяльності комунальних підприємств, забезпечуючи їх функціонування та розвиток. Джерелами формування фінансових ресурсів комунальних підприємств є власні кошти, залучені кошти у вигляді кредитів, субсидій, грантів тощо. Фінансові ресурси

комунальних підприємств використовуються на фінансування поточної діяльності, розвиток виробництва, соціальний розвиток працівників. Ефективне управління фінансовими ресурсами є запорукою стабільного функціонування комунальних підприємств. Для підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами необхідно вдосконалити нормативно-правове регулювання, розробити ефективні методики управління та підвищити кваліфікацію відповідальних кадрів.

4. Досліджено, що фінансові показники комунальних підприємств погіршуються - зростають збитки, кредиторська та дебіторська заборгованість. На протязі періоду спостерігається стала тенденція до зменшення кількості комунальних підприємств. З 2019 по 2022 рік їх кількість скоротилася на 105 одиниць. Основними причинами є застарілість інфраструктури, недофінансування, високі витрати на утримання мереж. Інвестиційна активність залишається низькою через обмеженість фінансових ресурсів комунальних підприємств. У 2022 році обсяг інвестицій зменшився вдвічі порівняно з 2019 роком. Рівень інноваційної активності невисокий і знижується щороку. Головними бар'єрами є брак коштів, застарілі основні фонди. У 2022 році ситуація погіршилася через руйнування інфраструктури внаслідок війни. Без масштабної модернізації та залучення інвестицій фінансовий стан комунальних підприємств продовжуватиме погіршуватися, що негативно позначатиметься на якості комунальних послуг.

5. Надано характеристику Великоплосківському комунальному підприємству «Сількомунгосп» та визначено, що воно відіграє важливу роль у забезпеченні населення послугами водопостачання, водовідведення та поводження з побутовими відходами. За період 2002-2023 років КП "Сількомунгосп" значно розширило мережу водопостачання - було прокладено понад 15 км нових водопровідних мереж, реконструйовані водоочисні споруди та водонапірні башти. Завдяки цим заходам вдалося поліпшити якість водопостачання та охопити послугою всі населені пункти, які обслуговує підприємство. У 2020-2021 роках було введено в експлуатацію водопровідну

мережу у селах Великопоске та Слов'яносербка, що дозволило суттєво збільшити кількість споживачів послуг водопостачання. На майбутнє КП "Сількомунгосп" планує продовжувати розширення мережі водопостачання та впровадження сучасних технологій водоочищення і поводження з відходами. Отже, підприємство демонструє позитивну динаміку розвитку та виконує важливі функції з забезпечення життєдіяльності населення на підпорядкованій йому території. Водночас залишається ще багато потенціалу для подальшого вдосконалення роботи КП "Сількомунгосп".

6. Проведено діагностування ефективності використання ресурсів КП "Сількомунгосп" та виявлено що дане підприємство не ефективно використовує фінансові ресурси, оскільки ліквідність компанії значно нижча за норму протягом 2020-2023 років, це свідчить про проблеми з платоспроможністю. Найгірша ситуація була у 2021 році. Коефіцієнт автономії перевищував норму у всі роки, проте спостерігається тенденція до зниження - зростає залежність від зовнішніх джерел фінансування. Рентабельність продажів (окрім 2020 року) значно вища за норму 15-25%, що вказує на високу прибутковість діяльності. Основні проблеми - низька ліквідність та зростаюча залежність від зовнішніх джерел фінансування. Шляхи вирішення: оптимізація обігових коштів, залучення довгострокових кредитів, зниження витрат, диверсифікація доходів, підвищення оборотності активів, оновлення основних засобів, збільшення частки власного капіталу.

7. Узагальнено, що у більшості розвинених країн комунальні підприємства функціонують на комерційних засадах - самостійно формують і розпоряджаються фінансовими ресурсами, держава встановлює лише загальні правила. Поширене залучення приватного капіталу і управлінського досвіду в комунальний сектор через оренду, концесію, спільне підприємництво. Застосовуються ринкові принципи ціноутворення на послуги, держава компенсує частину витрат для соціально вразливих верств населення. Активно впроваджуються сучасні методи бюджетування, контролінгу, KPI-менеджменту для підвищення ефективності комунальних підприємств. Діють жорсткі системи

фінансового контролю і регулювання діяльності підприємств комунальної сфери. Такі підходи дозволяють досягти високої якості та доступності комунальних послуг у розвинених країнах. Їх досвід може бути корисним для реформування вітчизняного житлово-комунального господарства.

8. Запропоновано рекомендації, щодо перспектив удосконалення управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств в Україні: основними проблемами, що гальмують розвиток комунальних підприємств, є застарілі технології та обладнання, неефективний менеджмент, корупція. Їх вирішення потребує системних реформ на основі кращих світових практик. Для оптимізації витрат комунальних підприємств необхідно впроваджувати ресурсозберігаючі технології, удосконалювати управлінський облік та контроль, проводити реінжиніринг бізнес-процесів. Для поліпшення обліку та контролю фінансових ресурсів потрібно запроваджувати автоматизовані системи, посилювати фінансові служби підприємств, регулярно проводити аудит. Для активізації інвестиційної діяльності необхідно розробляти інвестпроекти, залучати приватний бізнес, застосовувати лізинг обладнання, створювати сприятливі умови оподаткування. Для управління фінансовими ресурсами доцільно активно впроваджувати сучасні інформаційні технології - хмарні сервіси, штучний інтелект, блокчейн.

Отже, подальший розвиток комунальних підприємств України вимагає стратегічного бачення, політичної волі, зважених та послідовних реформ для покращення якості життя громадян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bondar M., Sai H. World experience of housing and communal services state regulation. *Бізнес інформ*. 2020. No5. С. 118–125.
2. Амоша О., Шутенко О. Проблеми та перспективи розвитку житлово-комунального господарства в Україні. *Економіка України*. 2018. No 5. С. 70-79.
3. Андрійчук О. В., Вакуленко О. В., Лавренчук Г. М. Тенденції розвитку комунальних підприємств в Україні. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Економіка*. 2019. No 911. С. 12-18.
4. Бабак А. Концептуальні засади реформування житлово-комунального господарства. *Економіка та держава*. 2017. No 8. С. 4-7.
5. Беженар О. В. Еволюція поглядів на сутність фінансових ресурсів. *Економічний форум*. 2022. No 1. С. 11-18.
6. Бондаренко В. О., Івченко О. В. Тенденції розвитку комунальних підприємств в Україні. *Економіка та управління*. 2019. No 1. С. 36-41.
7. Васильєва Н. К., Білан Н. І. Зарубіжний досвід реалізації житлової політики. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. No 10. С. 83–90.
8. Васильєва Н.К, Гриненко В.В. Моделі реформування житлово-комунального господарства у зарубіжних країнах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. No 17. С. 51-58.
9. Васильчук О. В. Тенденції розвитку комунальних підприємств в Україні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Економіка*. 2020. Вип. 10. С. 22-29.
10. Ващенко Т. О., Сіренко О. В., Сіренко Т. В. Порядок формування та використання фінансових ресурсів комунальних підприємств: навчальний посібник. - Київ: Видавничий дім "Академія", 2019. 280 с.
11. В.О.Ковальчук., Сіренко В. О. Види комунальних підприємств в Україні: класифікація та характеристика. *Публічне управління та адміністрування: теорія та практика*. 2019. No 2. С. 25-32.
12. Гаврилюк А. В. Класифікація фінансових ресурсів підприємств:

сучасний стан та перспективи розвитку. *Економіка та управління*. 2022. No 1. С. 10-15.

13. Гладченко О. В., Гаврилюк О. В. Тенденції розвитку комунальних підприємств в Україні: сучасний стан та перспективи. *Вісник Національного університету "Києво-Могилянська академія". Серія: Економіка*. 2022. Вип. 3. С. 10-17.

14. Гончаренко О. В., Сіренко О. В. Інноваційні підходи до формування та використання фінансових ресурсів комунальних підприємств. - *Науковий вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія "Економіка та управління підприємствами"*. 2019. Вип. 299. С. 75-82.

15. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV (зі змінами та доповненнями).

16. Гриценко Л. Шляхи вирішення проблем в сфері житлово-комунального господарства. *Економіка та управління національним господарством*. 2019. No 5-6. С. 105-108.

17. Дані Державної служби статистики України щодо фінансових показників підприємств за видами економічної діяльності у 2019-2022 роках.

18. Дмитрук О. О., Ільницький В. В. Тенденції розвитку комунальних підприємств в Україні в умовах євроінтеграції. *Економіка та управління*. 2023. № 1. С. 42-47.

19. Догадаєва І. О. Управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств. *Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами : VII Всеукр. науково-практ. інтернет-конф. студентів, аспірантів та молодих вчен., м. М. Київ, 15 листоп. 2023 р. м. Київ, 2023. С. 90–93.*

20. Дослідження стану фінансових ресурсів підприємств України. К.: НБУ, 2022. 56 с.

21. Драган І. О., Михайленко О. В. Зарубіжний досвід реформування житлово-комунального господарства. *Ефективна економіка*. 2021. No 3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2021/8.pdf (дата звернення: 15.11.2023).

22. Експертні оцінки Інституту економічних досліджень та політичних

консультацій. ? URL: <https://www.ier.com.ua/ua/macroforecast?pid=7768> (дата звернення: 28.11.2023).

23. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16 липня 1999 року № 996-XIV (зі змінами та доповненнями).

24. Закон України "Про житлово-комунальні послуги" від 24.06.2004 No 1875-IV.

25. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР.

26. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 28 грудня 1994 року № 334/94-ВР (зі змінами та доповненнями).

27. Закон України "Про публічні закупівлі" від 25 грудня 2015 року № 922-VIII.

28. Звіт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг "Підсумки роботи НКРЕКП у 2019 році".

29. Звіт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг "Підсумки роботи НКРЕКП у 2020 році".

30. Звіт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг "Підсумки роботи НКРЕКП у 2021 році".

31. Звіт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг "Підсумки роботи НКРЕКП у 2022 році".

32. Інтернет-видання «Сьогодні». Стаття «ЖКГ України: реформувати неможливо модернізувати» від 23.11.2018. URL: <https://ukr.segodnya.ua/economics/enews/zhkg-ukrainy-reformirovat-nevozmozhno-modernizirovat-1199950.html>

33. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua> (дата звернення: 10.12.2023).

34. Катан Л.І. Сутність та класифікація фінансових ресурсів підприємства. *Ефективна економіка*. 2014. №6. С. 2157-2162.
35. Кириченко В. О. Фінансове забезпечення діяльності комунальних підприємств: методичний посібник. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2020. 120 с.
36. Кириченко В. О., Сіренко О. В. Фінансове забезпечення діяльності комунальних підприємств: проблеми та перспективи. *Науковий вісник НТУУ "КПІ"*. Серія "Економіка та управління". 2020. Вип. 32. С. 106-113.
37. Коваленко О. М. Зарубіжний досвід реформування житлово-комунального господарства. *Економіка та суспільство*. 2019. № 20. С. 417-424.
38. Коваль О. М., Ковальчук О. В., Сіренко В. О. Концептуальні засади реформування комунального сектору України. Київ : Центр політико-правових реформ, 2019. 304 с.
39. Кравченко В. Іноземний досвід реформування житлово-комунального господарства та можливості його використання в Україні. *Економіка і прогнозування*. 2016. № 2. С. 62
40. Л.М. Андрійчук, «Економіка підприємств житлово-комунального господарства», Київ, 2013.
41. Мамонов К.А. Реформа житлово-комунального господарства Великобританії: досвід для України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 17. С. 49-57.
42. Мельник В. А., Шевченко В. А. Фінансові ресурси комунальних підприємств: фактори впливу та шляхи їх оптимізації. *Наукові записки Національного університету "Львівська політехніка"*. Серія "Економіка та управління підприємствами". 2021. Вип. 310. С. 97-104.
43. Мулик А. А., Мулик М. А. Фінансове управління комунальними підприємствами: навчальний посібник. Київ: КНЕУ імені Вадима Гетьмана, 2022. 280 с.
44. Мулик А. А., Мулик М. А. Фінансове управління комунальними підприємствами: методичні аспекти. *Вісник НТУУ "КПІ"*. Серія "Економіка та

управління". 2022. Вип. 34. С. 113-120.

45. Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 29 липня 2013 р. No 293 «Про затвердження Методичних рекомендацій з формування цін/тарифів на житлово-комунальні послуги».

46. Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 5 червня 2018 р. No 130 «Про затвердження Правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення та нормативів гранично допустимих скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти».

47. Нечипоренко О.В. Сутнісні характеристики та класифікація фінансових ресурсів підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. №11. С. 8361-8371.

48. Нечипоренко О.В. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. *Економіка. Наука. Практика*. 2021. №1. С. 12-20.

49. Овсій В.О. Світовий досвід реформування сфери житлово-комунального господарства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2020. Вип. 44. С. 203-208.

50. Ковальчук О. В., Сіренко В. О. Особливості управління комунальними підприємствами в умовах децентралізації. *Публічне управління та адміністрування: теорія та практика*. 2020. № 2. С. 33-40.

51. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 20.11.2023).

52. Офіційний сайт Міністерства розвитку громад та територій України URL: www.minregion.gov.ua (дата звернення: 20.11.2023).

53. Павленко О.П. Системний підхід до реформування житлово-комунальної галузі: досвід країн Вишеградської четвірки для України. *Регіональна економіка*. 2021. No1. URL: <http://re.gov.ua/doi/re2021.01.140>. (дата звернення: 20.11.2023).

54. Панькевич В.М. Зарубіжний досвід реформування житлово-комунального господарства в контексті врахування в Україні. *Економіка та держава*. 2022. № 6. С. 119-124.

55. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку визначення розміру плати за надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення" від 24 липня 2017 року № 610.

56. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 р. № 630 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення».

57. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 липня 2019 р. № 690 «Про затвердження Порядку формування тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання».

58. Ковальчук О. В., Сіренко В. О. Проблеми та перспективи розвитку комунального сектору України . Публічне управління та адміністрування: теорія та практика. 2022. № 2. С. 41-48.

59. Прогноз Національного банку України щодо економічного розвитку України на 2023 рік. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-onoviv-progn%D0%BE%D0%B7i-makroekonomichnih-pokaznikiv-na-2023-rik> (дата звернення: 20.11.2023).

60. Ковальчук О. В., Сіренко В. О. Публічне управління комунальними підприємствами в Україні. К. : Центр політико-правових реформ, 2020. 224 с.

61. Рябченко О.Л. Проблеми функціонування об'єднань співвласників багатоквартирних будинків. *Економіка та держава*. 2019. № 10. С. 91-97.

62. Рябченко О.Л. Сучасні моделі реформування систем теплопостачання у містах. *Комунальне господарство міст*. 2020. Т. 3. № 153. С. 28–36.

63. Скрипник В. М., Смірнова Т. В. Тенденції розвитку комунальних підприємств в Україні в умовах цифровізації. *Вісник НАН України. Серія: Економіка*. 2023. № 2. С. 25-32.

64. Сторонянська І. З., Шутенко О. В. Зарубіжний досвід реформування

житлово-комунального господарства: можливості застосування в Україні. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2019. No 3. С. 157-168.

65. Палія В.М. та інші. Фінанси підприємств К.: Знання, 2020. 528 с.
66. Покропивного С. Ф. Фінанси підприємств . К.: КНЕУ, 2020. 560 с.
67. Фінансові ресурси підприємств: тенденції та перспективи розвитку. К.: Національний банк України, 2022. 64 с.
68. Шутенко О. В. Зарубіжний досвід реформування житлово-комунального господарства (на прикладі Республіки Польща та Сполучених Штатів Америки). *Бізнес-навігатор*. 2019. Вип. 3-2. С. 89-93.